

УДК: 81' 25 (063)(081)

Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць / за заг. ред. С.І. Сидоренка. – К.: Аграр Медіа Груп, 2021. – 420 с.

Збірник містить статті учасників XIV Міжнародної науково-практичної конференції з питань теорії та практики перекладу, що відбулась 9-10 квітня 2021 року на кафедрі англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна).

Специальный и художественный перевод: теория, методология, практика: сборник научных трудов / под общей ред. С.И. Сидоренко. – Киев: Аграр Медиа Групп, 2021. – 420 с.

Сборник содержит статьи участников XIV Международной научно-практической конференции по актуальным вопросам теории и практики перевода, которая состоялась 9-10 апреля 2021 года в Национальном авиационном университете (г. Киев, Украина).

General and Specialist Translation / Interpreting: Theory, Methods, Practice: International Conference Papers. – Kyiv: Agrar Media Group, 2021. – 420 p.

The book contains papers contributed by the participants of the 14th International Conference on theory and practice of translation / interpreting held at the National Aviation University (Kyiv, Ukraine) on 9-10 April 2021.

Editorial Board:

Zaal Kikvidze, Doctor of Philological Science, Professor
(Akaki Tsereteli State University, Georgia)

Lada Kolomyets, Doctor of Philological Science, Professor
(Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine)

Yelena Karapetova, PhD (Philology), Associate Professor
(Minsk State Linguistic University, Belarus)

Jolanta Lubocha-Kruglik, Doctor of Philological Science, Professor
(University of Silesia in Katowice, Poland)

Oksana Malysa, Doctor of Philological Science
(University of Silesia in Katowice, Poland)

Veronika Razumovskaya, PhD (Philology), Associate Professor
(Siberian Federal University, Russian Federation)

Sergiy Sydorenko, PhD (Philology), Associate Professor
(National Aviation University, Ukraine)

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (протокол № 3 від 18.03.2021 р.)

ISBN 978-617-646-495-2

© Колектив авторів, 2021
© Національний авіаційний університет, 2021

Михайло Гінзбург
м. Харків, Україна

Подання процесових властивостей в українських перекладах англійськомовних версій міжнародних і європейських стандартів

The article considers three main word-formation patterns for attributes in English two-word terms (attribute + noun), in which the attribute describes the properties associated with the processes. The meaning of the two-word term depending on the form of deverbal attribute and transitivity/intransitivity of a base verb is studied. Ukrainian equivalents for all three main word-formation patterns are determined.

Keywords: international standard, European standard, process, attribute, process property, process ability, process characteristic, word-formation pattern, Ukrainian equivalent.

Істотною проблемою для українських перекладачів міжнародних і європейських стандартів становлять двослівні терміни виду <означення> + <іменник>, де означення вказує на відношення предмета, названого іменником, до процесу або на властивість предмета, пов'язану з процесом. Ці відношення і властивість передають віддієслівні утвори, що успадковують семантику, а в окремих випадках і граматичні значення відповідних дієслів. В українській мові це граматичне значення виду, яке успадковують дієприкметники. Форми англійського participle¹ класифікують за часом (англ. tense [1, с. 414-415]) і станом (англ. voice [1, с. 437]). За часом розрізняють participle теперішнього часу (англ. present participle [1, с. 327-328]) і participle минулого часу (англ. past participle [1, с. 297-298]). Хоча participle теперішнього часу мають форми як активного,

---

¹ На нашу думку, у граматичних описах інших мов, поданих українською, недоцільно позначати українськими граматичними термінами такі мовні явища описуваних мов, які не мають в українській мові близьких аналогів, бо це створює плутанину. Наприклад, англ. *participle* суттєво відрізняється від українських дієприкметників, і тому називати їх *дієприкметниками* некоректно [2, с. 99; 3, с. 193]. З огляду на це тут і далі для них залишено оригінальну назву. Так само в описах української мови, написаних англійською, доцільно транслітерувати латинкою українські терміни *дієприкметник* (diēprykmetyuk) і *дієприслівник* (diēpryslyvnyuk), що вже починають робити деякі автори, а не називати їх англійською *participle* і *adverbial participle*.

так і пасивного стану, у функції препозиційного означення вживають лише перших. Щодо лексико-граматичної категорії *аспект* (англ. aspect [1, с. 437]), то аспектове значення форм participle підпорядковане їх часовому значенню і тому не завжди виступає чітко й послідовно. Наприклад, у функції препозиційного означення participle теперішнього часу вказує на ознаки, пов'язані з перебігом процесу, тоді як participle минулого часу має аспектове значення закінченості процесу [2, с. 99-100; 3, с. 193-194].

Кожна мова має власні правила подавання процесових властивостей. Ці правила суттєво відрізняють українську мову як від романо-германських мов, так і від сусідніх слов'янських мов (наприклад, російської та польської) [4]. Відмінності стосуються насамперед до граматичних категорій дієслова та успадковування їх віддієслівними утворами. Тому, використовуючи англійсько-російські словники, українські перекладачі часто-густо роблять прикрі помилки, оскільки там, де російська мова вживає дієприкметника (рос. причастие) у прикметниковому значенні, в українському перекладі повинен стояти власне віддієслівний прикметник. Наприклад: *reproducible experiment* – це експеримент, що його можна відтворювати // відтворити. В англійсько-російських словниках відповідником цього двослівного терміна подають *воспроизводимый эксперимент* (<https://translate.academic.ru/reproducible%20experiment/xx/xx/>), де *воспроизводимый* – це російський дієприкметник у прикметниковому значенні, тоді як в англійсько-українському – *відтворний дослід* [5, с. 404], де *відтворний* – це український власне віддієслівний прикметник.

В англійськомовних текстах препозиційними означеннями зазвичай є: віддієслівні іменники-модифікатори¹ (наприклад: *measurement error* – *вимірювальна похибка* [7, п. 3.1.5.1], *похибка виміру* [8, с. 13]) або віддієслівні прикметники (наприклад: *flexible pipe* – *гнучка труба* [5, с. 862]), або participle у прикметниковому значенні (наприклад: *filtering device* – *фільтрувальний пристрій* [9, п. 3.47]; *burned area* – *згоріла ділянка* [10, п. 3.36]; *compressed gas* – *стиснений газ* [11, п. 2.1.1.11]; *inhaled air* – *вдихнуте повітря* [9, п. 3.68]). Із наведених прикладів випливає, що українськими відповідниками зазвичай виступають віддієслівні прикметники (*вимірювальний*,

---

¹ *Модифікатор* (англ. modifier) – в англійській мові – препозиційно використовуване слово, зазвичай прикметник або іменник, що обмежує чи доповнює значення головного іменника (наприклад, прикметник good та іменник family в good family house) [6].

злучкий, фільтрувальний тощо) або дієприкметники доконаного виду на *-лий, -ний, -тий* (згорілий, стиснений, вдихнутий).

Щоб визначити правильні українські відповідники, треба спиратися на семантичну класифікацію властивостей та семантичну класифікацію процесів щодо перехідності/неперехідності, наочно поданих на рисунках 1 і 2 статті [12], де також показано основні моделі творення українських власне віддієслівних прикметників і значення, які надають їм відповідні словотворчі суфікси.

Мета цієї статті – розглянути три основні моделі творення означень в англійських двослівних термінах (означення + іменник), у яких означення вказує на процесові властивості, і з'ясувати значення цих термінів залежно від форми означення та перехідності / неперехідності твірного дієслова, а також визначити їхні українські відповідники.

Виклад основного матеріалу

За словотвірним критерієм (похідності/непохідності означення від дієслова) усі властивості можна поділити [12, рис. 1] на **процесові** (англ. process property) та **непроцесові** (англ. non-process property).

З погляду спрямованості процеси можуть бути перехідні та неперехідні [12, рис. 2]. У **перехідному процесі** (англ. transitive process) обов'язково має бути два учасники: **суб'єкт** (англ. logical subject [1, с. 186, 237, 395]) і **об'єкт** (англ. logical object), з яких перший впливає на другого. До **неперехідних процесів** (англ. intransitive process) належать: 1) процеси, які не поширюються на інші предмети та мають лише одного учасника (три їхні різновиди детально розглянуто в [12]); 2) обопільно спрямований процес взаємодіяння (*притягуватися, радитися, зустрічатися* тощо), характерною ознакою якого є те, що кожен із двох учасників є одночасно і суб'єктом, і об'єктом. Учасників усіх різновидів неперехідних процесів далі називатимемо **учасниками неперехідних процесів**.

Отже, маємо трьох можливих учасників процесів: **суб'єкта, об'єкт і учасника неперехідного процесу**, властивості яких розглядатимемо далі.

Своєю чергою **процесові властивості** можна поділити на **процесові здатності** та **процесові ознаки**. **Процесова здатність** (англ. process ability) – це **здатність бути учасником процесу**. Оскільки розрізняємо трьох можливих учасників процесів, то відповідно виділяємо: 1) призначеність і здатність бути суб'єктом перехідного процесу (**активна здатність**); 2) здатність бути об'єктом перехідного процесу (**пасивна здатність**); 3) здатність бути учасником неперехідного процесу (**неперехідна здатність**) [12, рис. 1].

Процесові ознаки (англ. process characteristic) – це ознаки, набувані під час динамічного перебігу конкретного процесу або набуті внаслідок завершення процесу. Англійські двослівні терміни можуть передавати лише ознаки, пов'язані із завершеністю процесу. Процесові ознаки також поділяємо на 1) ознаку суб'єкта; 2) ознаку об'єкта; 3) ознаку учасника неперехідного процесу [12, рис. 1].

Перехідність/неперехідність процесу – це семантична категорія, яку мова відбиває за допомогою лексико-граматичної категорії перехідності/неперехідності дієслова (англ. category of transitivity and intransitivity). Поділ дієслів на перехідні (англ. transitive verb [1, с. 422]) і неперехідні (англ. intransitive verb [1, с. 222]) ґрунтується на суто формально-морфологічному критерії, пов'язаному з додатком, якого вимагає чи не вимагає дієслово в певному значенні. Зауважимо, що оскільки граMATика відбиває позамовну дійсність з огляду на свої норми, то граMATична класифікація дієслів за перехідністю / неперехідністю не завжди збігається із семантичною класифікацією процесів за перехідністю/неперехідністю. Проте розгляд таких винятків виходить за межі цієї статті.

В англійській мові деякі дієслова практично завжди є перехідними, а деякі майже завжди є неперехідними [1, с. 422]. Проте значна частина дієслів має як перехідні, так і неперехідні значення, що зафіксовано в авторитетних англійських словниках. З огляду на це далі будемо зважати на перехідність/неперехідність конкретного значення певного дієслова.

1. Модель на *-able* та *-ible*. У [12] досліджено віддієслівні прикметники із суфіксами *-able* та *-ible* і, ґрунтуючись на авторитетних джерелах з англійського словотвору (наприклад [13; 14]) та конкретних прикладах, показано, що такі прикметники:

– утворені від перехідних значень дієслів, описують властивості когось або чогось, над ким/чим можна виконувати/виконати певну дію, визначену твірним дієсловом, тобто вони передають **пасивну здатність**;

– утворені від неперехідних значень дієслів, передають **неперехідну здатність**, тобто здатність брати участь у певних процесах, зумовлених внутрішніми чинниками;

– утворені від іменників, передають не процесові властивості предметів, названих твірними іменниками.

Головним практичним висновком з дослідження [12] є те, що за будь-яких умов ці англійські прикметники не можуть передавати процесових ознак, тобто ознак, набуваних/набутих у конкретних процесах, і тому їхніми українськими відповідниками не можуть бути

дієприкметники на **-н(ий)**, **-м(ий)**, а мають бути українські власне віддієслівні прикметники.

2. Модель на -ing. Розгляньмо тепер інгове означення, тобто означення в інговій формі. Інгова форма¹ (*англ.* *-ing form* [1, с. 216]) – це термін сучасної англійської граматики, який об'єднує всі дієслівні й віддієслівні форми із суфіксом **-ing**, яких у традиційних граматиках називали: 1) *participle* теперішнього часу; 2) герундій (*англ.* *gerund* [1, с. 178]); 3) віддієслівний прикметник (*англ.* *deverbal adjective* [1, с. 119]) на **-ing**; 4) віддієслівний іменник (*англ.* *deverbal noun* [1, с. 119]) на **-ing**. Суфікс **-ing** дещо своєрідний, оскільки його переважно використовують як дієслівний флексійний суфікс (*англ.* *inflectional suffix* [1, с. 402]), що творить форми дієслова (*participle* і герундій). Проте суфікс **-ing** також використовують як словотворчий суфікс (*англ.* *derivational suffix* [1, с. 402]), щоб творити віддієслівні прикметники та іменники [13, с. 83; 14, с. 90, 96].

У двослівних термінах виду

<інгове означення> + <іменник> (1)

інгове означення може бути віддієслівним іменником-модифікатором або *participle* у прикметниковому значенні, або віддієслівним прикметником. Граматичний статус інгової форми часто-густо визначити важко. Так у терміні *measuring jug* (*укр.* мірча посудина) одні авторитетні словники, наприклад *Collins English Dictionary*, уважають, що *measuring* – це іменник-модифікатор, а другі, наприклад *COBUILD Advanced English Dictionary*, – що це прикметник (*англ.* *adjective* [1, с. 9-10]) [19]. Через це будемо далі вживати загальні терміни – інгова форма та інгове означення.

Інгове означення передає процесові властивості, наприклад *measuring instrument* [8, с. 14]. В українських відповідниках це означення передають узгодженим означенням (наприклад: *мірчий прилад*, *вимірювальний прилад* [5, с. 565]) або неузгодженим означенням (наприклад *засіб вимірювання* [8, с. 14; 15, п. 6.11]. На

¹ Для українських відповідників англійських граматичних термінів *-ing form* і *-en form* можливі три словотвірні моделі: 1) терміни з прийменниками: *форма на -ing* та *форма на -en*, але вони, по-перше, громіздкі, а по-друге, не повністю відповідають суті, бо до *-en form*, як показано далі, належать слова, які не містять *-en* узагалі; 2) терміни-символослова: *ing-форма* і *en-форма*, аналогом яких є *альфа-частинка*, *гамма-промені*, *СО₂-лазер*. Але така модель термінотворення не зовсім природна для української мови; 3) природна українська модель *прикметник + іменник*. Обрано останню модель, а оскільки звуки англійської мови, використані в *-ing* і *-en*, не мають точних аналогів в українській мові, то корінь прикметників-означень утворено транслітеруванням.

нашу думку, перевагу треба давати узгодженим означенням, а неузгоджені вживати тоді, коли є ще похідні терміни виду:

<означення 2> + <інгове означення>+ <іменник>, (2)

наприклад *temperature measuring instrument* – *засіб вимірювання температури*, *pressure-measuring instrument*¹ [16, п. 3.2.577] – *засіб вимірювання тиску*.

Інгове означення, утворене від перехідного значення дієслова, передає здатність чинити вплив на щось [13, с. 83]. Наприклад: *measuring system* [8, с. 15] – *вимірювальна система* [15, п. 6.24] або *мірча система* [5, с. 1180]; *metering pressure* – *вимірювальний тиск*² [7, п.3.1.2.4]; *indicating device* [20, п. Т.1.4] – *показувальний пристрій* [15, п. 6.28]; *recording device* [21, п. 5.69] – *реєструвальний пристрій* [15, п. 6.29]; *working standard* [8, с. 53, 62] – *робочий еталон* [15, п. 8.7]; *convincing example* – *переконливий приклад* [5, с. 397].

¹ Проставлений у стандарті [16, п. 3.2.577] дефіс наочно показує зв'язок між словами в трислівному терміні *pressure ← measuring ← instrument*, тобто що у (2) <означення 2> пов'язане з інговим означенням, а не безпосередньо з означуваним іменником. Такий зв'язок передає також український відповідник *засіб → вимірювання → тиску*. Тут не можна використовувати узгоджені означення на кшталт *тисковий вимірювальний засіб*, бо за такої термінної моделі прикметник *тисковий* буде пов'язаний з означуваним іменником, а не з прикметником *вимірювальний*, і це змінює значення. Єдина можливість зберегти початкове значення – це створити як відповідника *англ. pressure-measuring* складного українського прикметника *тискомірчий* [17, с. 1371] або *тисковимірювальний* [18, с. 122]. Проте для *засобу вимірювання температури* подібні прикметники (*температуромірчий* або *температуровимірювальний*) будуть задовгими і, можливо, тому їх не застосовують.

² Перехідне дієслово *to meter* походить від іменника *meter* (*укр.* лічильник), і тому воно має значення «вимірювати лічильником» [19], вужче, ніж значення дієслова *to measure* (*укр.* вимірювати). Через це прикметник *вимірювальний* має різні значення в термінах *вимірювальна система* і *вимірювальний тиск*. Перший термін позначає систему, призначену вимірювати [15, п. 6.24], і тому тут прикметник передає призначеність бути суб'єктом, а другий термін позначає «абсолютний тиск газу в лічильнику за умов плинності, якому відповідає відображене значення об'єму газу» [7, п. 3.1.2.4], тобто тут це суто відносне значення прикметника («Стос. до вимірювання, виміру, вимірів»). До речі, саме таке відносне значення прикметник *вимірювальний* має в терміні *вимірювальна інформація* (*англ.* measurement information), що позначає «інформацію про вимірювані величини та залежності між ними у вигляді сукупності їх значень» [15, п. 4.6].

Як випливає з наведених прикладів, українськими відповідниками є двослівні терміни виду <власне прикметник> + <іменник>, причому переважно йдеться про прикметники із суфіксами *-льн-*, *-ч-*, *-лив-*, утворені від перехідних значень українських дієслів або від віддієслівних іменників.

Отже, двослівні англійські терміни виду

<інгове означення від **перехідного** значення англійського дієслова> + <іменник> (3)

передають активну здатність (призначеність або здатність бути суб'єктом), а також відношення до процесу або його результату, але не можуть передати ознаку бути суб'єктом конкретного перехідного процесу. Причина цього суто граматична – дієслову для розкриття свого перехідного значення потрібен додаток (об'єкт, на який спрямований перехідний процес). Якщо ж йдеться про активну здатність (тобто потенційну можливість щось робити), то об'єкт може бути формальним: *засіб вимірювання* – засіб, призначений вимірювати *щось*, *засіб вимірювання температури* – засіб, призначений вимірювати температуру *чогось*. Проте коли йдеться про процесову ознаку суб'єкта, тобто про ознаку суб'єкта конкретного перехідного процесу, то обов'язково треба зазначити конкретний об'єкт. А в таких конструкціях як (1) і (3), тобто коли інгова форма стоїть у препозиції, додати конкретного об'єкта просто неможливо.

Інгове означення, утворене від неперехідного значення дієслова, передає неперехідну здатність, тобто постійну (позачасову) ознаку перебігу процесу [13, с. 83]. Наприклад: *changing weather* (укр. мінлива погода) – це погода, постійною ознакою якої є швидке або часте змінювання; *babbling brook* (укр. дзюркотливий струмок) – це струмок, постійною ознакою якого є те, що він дзюркотить. Із цих прикладів випливає, що йдеться саме про неперехідну здатність, а не про процесову ознаку учасника конкретного неперехідного процесу, пов'язану з певними обставинами (часовими, просторовими тощо). Тому українськими відповідниками в поданих прикладах є власне віддієслівні прикметники, а не дієприкметники.

3. Модель з енним означенням, тобто означенням в енній формі. Енна форма (англ. *-en form*) – це термін сучасної англійської граматики, який уживають як загальну позначку *participle* минулого часу від будь-якого дієслова, зокрема від правильних дієслів (англ. *regular verb*) [1, с. 140, 224, 357; 22, с. 195]. Тобто цим терміном позначають як *participle* минулого часу на *-en* (наприклад *chosen, driven, written* тощо), так і ті, які не мають у своєму складі *-en* узагалі (наприклад *begun, bent, examined, explored, read, thought*).

Енні означення, утворені від перехідних значень дієслів, указують на те, що щось певним чином зазнало впливу [13, с. 41], наприклад: *liquefied gas* – **зріджений газ** [11, п. 2.1.1.12]; *saturated gas* – **насичений газ** [11, п. 2.1.1.10]; *exhaled air* – **видихнуте повітря** [9, п. 3.39]; *frozen meat* – **морожене/заморожене м'ясо**. Із наведених прикладів випливає, що українськими відповідниками зазвичай виступають дієприкметники доконаного виду на **-ний, -тий**, утворені від перехідних значень дієслів, що передають ознаку об'єкта як набуту, або відповідні прикметники на **-ний, -тий**, що передають цю ознаку як постійну.

Енні означення, утворені від неперехідних значень дієслова, указують на те, що особа чи річ зробили щось [13, с. 41], не спрямоване на інші предмети, або з ними відбувся природний неперехідний процес, а по завершенню цього неперехідного процесу вони перейшли в певний результативний стан, наприклад: *dressed man* – **одягнений (одягнутий) чоловік**, тобто чоловік, який одягнувся; *retired serviceman* – **відставний військовик**, тобто військовик, що пішов у відставку; *qualified personnel* [23, п. 3.1.103] – **кваліфікований персонал**, тобто персонал, що має певну кваліфікацію або набув її; *parched earth* – **сохла/пересохла земля**; *frozen soil* – **мерзлий / замерзлий ґрунт**; *non-frozen soil* – **немерзлий/незамерзлий ґрунт**. Із наведених прикладів випливає, що українськими відповідниками зазвичай виступають дієприкметники доконаного виду на **-лий**, утворені від неперехідних дієслів, що передають ознаку учасника неперехідного процесу як набуту, або відповідні прикметники на **-ний, -тий, -лий**, що передають цю ознаку як постійну.

Результати проведеного дослідження наочно подано в табл. 1. Проілюструємо подані в таблиці значення на конкретному прикладі спільнокоренових форм від дієслова *to condense*, яке має зокрема такі два значення [19]: **перехідне** – *змінювати//змінити газовий стан на рідинний або твердий або спричинювати//спричинити цей процес* (укр. конденсувати//сконденсувати) та **неперехідне** – *переходити//перейти з газового стану в рідинний або твердий* (укр. конденсуватися // сконденсуватися).

Неперехідну здатність *конденсуватися* передає англійський прикметник ***condensable* (condensible)** [5, с. 198-199], наприклад, ***condensable gas*** – **конденсoвний газ**, ***condensable vapor*** – **конденсoвний вiпар** [5, с. 476, 1313]. А неперехідну здатність *не конденсуватися* – англійський прикметник ***noncondensable*** [5, с. 752], наприклад: ***noncondensable gas*** – **неконденсoвний газ**, ***noncondensable vapor*** – **неконденсoвний вiпар** [5, с. 477, 1313].

Інгове означення, утворене від перехідного значення цього дієслова, передає активну здатність (переважно призначеність конденсувати), наприклад, **condensing drier** – *конденсувальна сушарка* [24, с. 61], **condensing agent** – *конденсувальний реагент*, **condensing unit** – *конденсувальна установка*. А різновид парового двигуна, який випускає відпрацьовану пару в атмосферу, а не конденсує її в гарячу живильну воду, позначають англійським терміном **noncondensing engine** [19] – *вихлопний двигун*, на відміну від *конденсувального двигуна* (англ. **condensing engine**), у якому відпрацьовану пару конденсують.

Інгове означення, утворене від неперехідного значення цього дієслова, передає неперехідну здатність: **condensing gas** – це *конденсівний газ*, тобто газ, здатний конденсуватися. А неперехідну здатність *не конденсуватися* передає англійський прикметник **noncondensing** [5, с. 752], наприклад: **noncondensing gas** – *неконденсівний газ*. Отже, утворені від неперехідних значень дієслова терміни **condensable gas** і **condensing gas**, **noncondensable gas** і **noncondensing gas** є синонімами.

Енні означення, утворені від неперехідного та перехідного значення дієслова, передають набуту ознаку. Тому **condensed vapor** – *сконденсований випар* [5, с. 1313], тобто випар, який вже перейшов у рідинний стан або якого перевели в рідинний стан.

Таблиця 1 – Значення двослівного терміна (означення + іменник) залежно від форми означення та перехідності/неперехідності твірного дієслова.

Форма означення	Значення твірного дієслова	
	перехідне	неперехідне
Інгова форма	Активна здатність	Неперехідна здатність
Прикметник на -able, -ible	Пасивна здатність	
Енна форма	Набута ознака об'єкта	Набута ознака учасника неперехідного процесу
	Постійна ознака	Постійна ознака

Висновки.

1. Розглянуто три основні моделі творення означень в англійських двослівних термінах (означення + іменник), у яких означення передає процесові властивості, та з'ясовано значення, які набувають двослівні терміни залежно від форми означення та перехідності/неперехідності твірного дієслова.

2. Показано, що в таких двослівних термінах:

– інгові означення або прикметникові означення на **-able, -ible** передають лише здатності, і тому їхніми українськими відповідниками **не можуть** бути терміни з дієприкметниковими означеннями;

– енні означення передають ознаки, набуті внаслідок процесів, і тому їхні українські відповідники – терміни з дієприкметниками доконаного виду на **-ний, -тий, -лий**, або ці самі ознаки як постійні, і тоді їхні українські відповідники – терміни з відповідними прикметниками.

Література

1. The Oxford Dictionary of English Grammar / Bas Aarts, Sylvia Chalker, Edmund Weiner. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2014. 454 p.
2. Жлуктенко Ю.О. Порівняльна граматики української та англійської мов : посібник для вчителів. К.: Радянська школа, 1960. 160 с.
3. Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages: Textbook. 2-nd edition, revised. Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2012. 320 p.
4. Гінзбург М. Особливості української мови щодо подання процесових понять у фахових текстах. *LANGUAGE: Codification Competence Communication*, 2019. № 1. С. 7-24.
5. Англійсько-українсько-англійський словник наукової мови (фізика та споріднені науки). Частина I – англійсько-українська. Уклад.: О. Кочерга, Є. Мейнарович. Вінниця: Нова книга, 2010. 1384 с.
6. Dictionary Lexico.com. Powd by Oxford. Режим доступу: https://www.lexico.com/?search_filter=dictionary.
7. ДСТУ ISO 17089-2:2018 (ISO 17089-2:2012, IDT) Вимірювання потоку плинного середовища в закритих каналах. Лічильники газу ультразвукові. Частина 2. Лічильники для промислового обліку.
8. Термінологія аналітичного вимірювання. Вступ до VIM 3. За ред. В. Барвік та Е. Прічард: переклад першого видання настанови Eurachem 2011 р. Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2015. 82 с.
9. ДСТУ EN 132:2004 Засоби індивідуального захисту органів дихання. Терміни та піктограми (EN 132:1998, IDT).
10. ISO 13943:2017 Fire safety – Vocabulary.
11. ДСТУ ISO 14532:2018 (ISO 14532:2014, IDT) Газ природний. Словник термінів.
12. Гінзбург М.Д. Подання процесових властивостей в українських перекладах європейських і міжнародних стандартів. *Стандартизація, сертифікація, якість*. 2020. № 5. С. 8-22.
13. Collins Cobuild English Guides 2. Word Formation / John Sinclair, Editor in Chief. London: HarperCollins Publishers, 1998. 224 p.
14. Word-formation in English / Ingo Plag. New York: Cambridge University Press, 2003. XIV, 240 p.
15. ДСТУ 2681-94 Метрологія. Терміни та визначення.
16. ISO 5598:2019 Fluid power systems and components – Vocabulary.
17. Англійсько-українсько-англійський словник наукової мови (фізика та споріднені науки). Частина II – українсько-англійська. Уклад.: О. Кочерга, Є. Мейнарович. Вінниця: Нова книга, 2010. 1562 с.
18. Куляс П.П. Система – проти автоматизму суржику: редакторський погляд: навчальний посібник. Вид. друге, розширене. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 294 с.
19. Collins free

online English dictionary. Режим доступу: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>. 20. OIML R 140:2007 Measuring systems for gaseous fuel. 21. ISO 772:2011 Hydrometry – Vocabulary and symbols. 22. Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics / Jack C. Richards and Richard Schmidt. Fourth edition. London: Pearson Education Limited, 2010. VIII, 644 p. 23. ISO 13628-7:2005 Petroleum and natural gas industries – Design and operation of subsea production systems – Part 7: Completion/workover riser systems. 24. Балабан Т. Англійсько-український словник-довідник інженерії доквілля: Близько 15 000 термінів. Львів: Вид-во ДУ «Львівська політехніка», 2000. – 400 с.

*Татьяна Гребень, Марина Лавренкова
г. Барановичи, Республика Беларусь*

Терминосистема специальных текстов экономического дискурса: особенности перевода

This article deals with the issues related to translation of economic texts. A particular attention is paid to specific lexical features inherent in the terminology of economic texts.

Keywords: theory of translation, terms, definition, terminology, economic discourse, idioms.

Коренное переустройство всех сторон экономической жизни в значительной степени привело в движение соответствующие процессы в языке: как в словарном составе, так и его терминологической составляющей. Интерес для лингвистов представляет как изучение развития финансовой, экономической, управленческой терминологии того или иного языка, так и исследование проблем перевода финансовых и экономических текстов. Изучению экономической терминологии и входящих в неё терминосистем более узких научных областей посвящён целый ряд исследований. В современном терминоведении уделяется всё большее внимание вопросам функционирования терминов в речи, поэтому достаточно важным является комплексный анализ терминосистемы, функционирующей в специальном тексте финансовых и экономических документов.

Вопрос о специфике терминов и способах их перевода всегда занимал особое место в сопоставительном языкознании: его рассматривали в своих работах по теории перевода В.Н. Комиссаров, Я.И. Рецкер, И.В. Арнольд; он является объектом всё более пристального внимания современных учёных.